

IV. POLITICKÁ EKONOMIE OBCHODNÍ POLITIKY

Volný obchod – úvod

- úplně volný obchod – pár zemí (Hongkong)
- není dokonalý, ale lepší než jiné politiky
- vyhnou se ztrátám efektivity spojené s protekcionalismem a získají dodatečné příjmy

Přínosy volného obchodu

1. Efektivnost

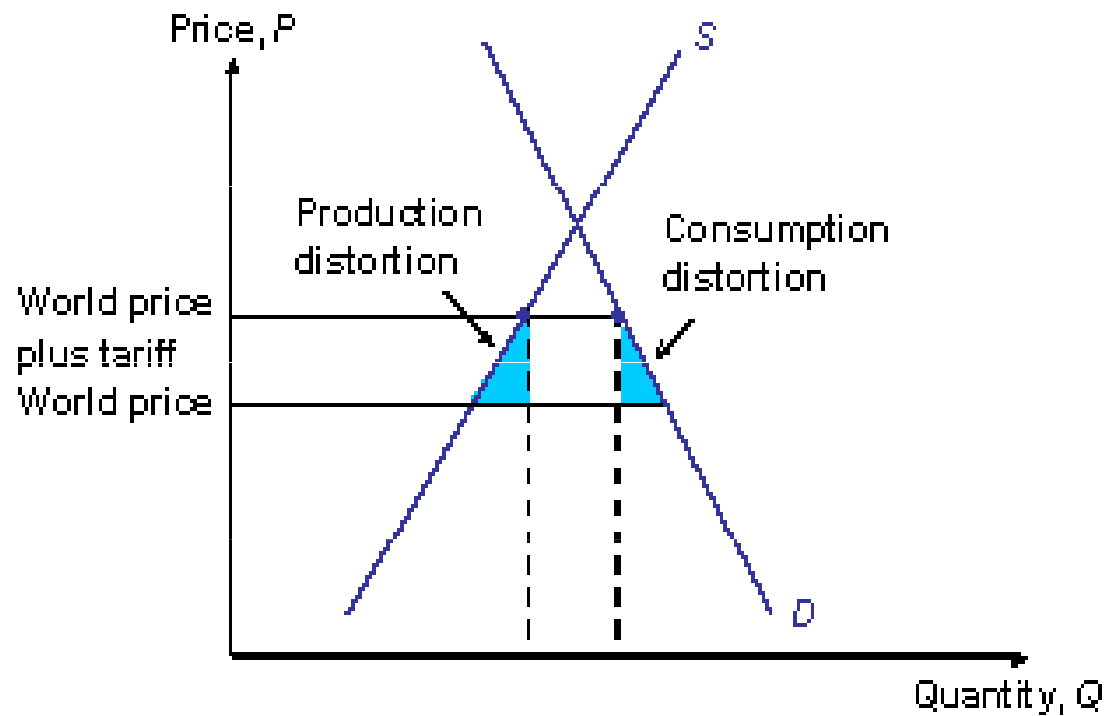
- svobodný obchod odstraní zkreslení podniků → nárůst národního bohatství

2. Úspory z rozsahu

- odstranění roztržitosti výroby

3. Lepší příležitosti pro inovace

Přínosy volného obchodu

Odhadované náklady protekcioismu

Brazil (1966)	9.5
Turkey (1978)	5.4
Philippines (1978)	5.4
United States (1983)	0.26

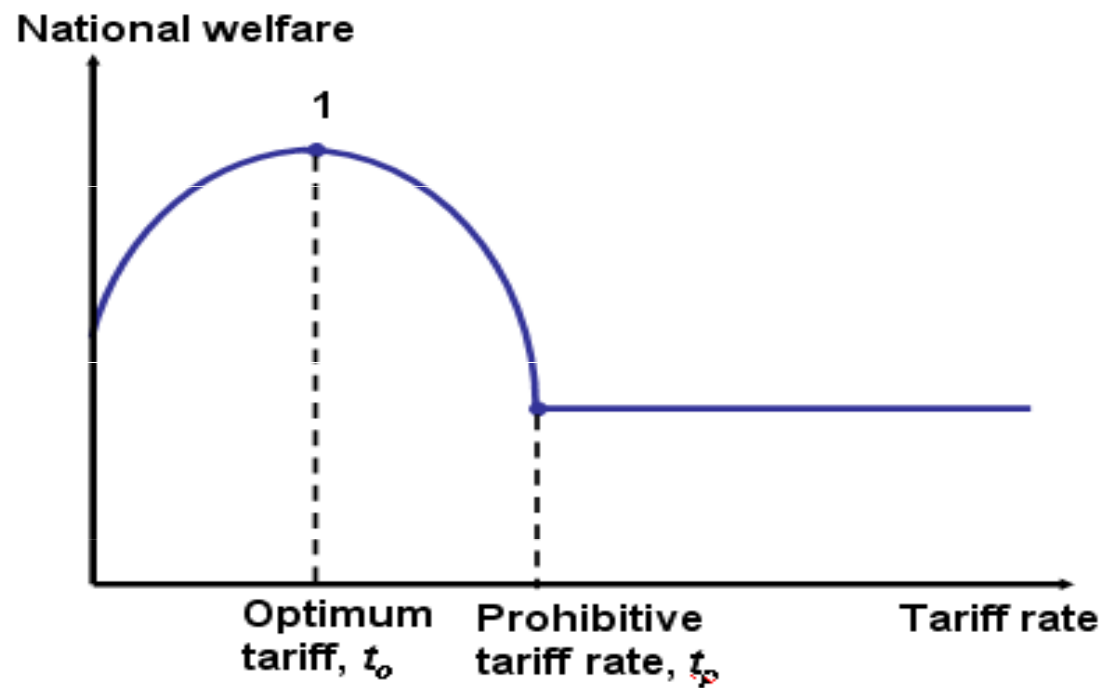
Politické argumenty pro

- teoreticky je možné obchodní politikou ↑ bohatství, ALE: OP = důsledek zájmů skupin + nezohledňuje celospolečenské hledisko
- redistribuce příjmů k politicky vlivným sektorům
- MO = dobrovolná směna + zvýšení životní úrovně

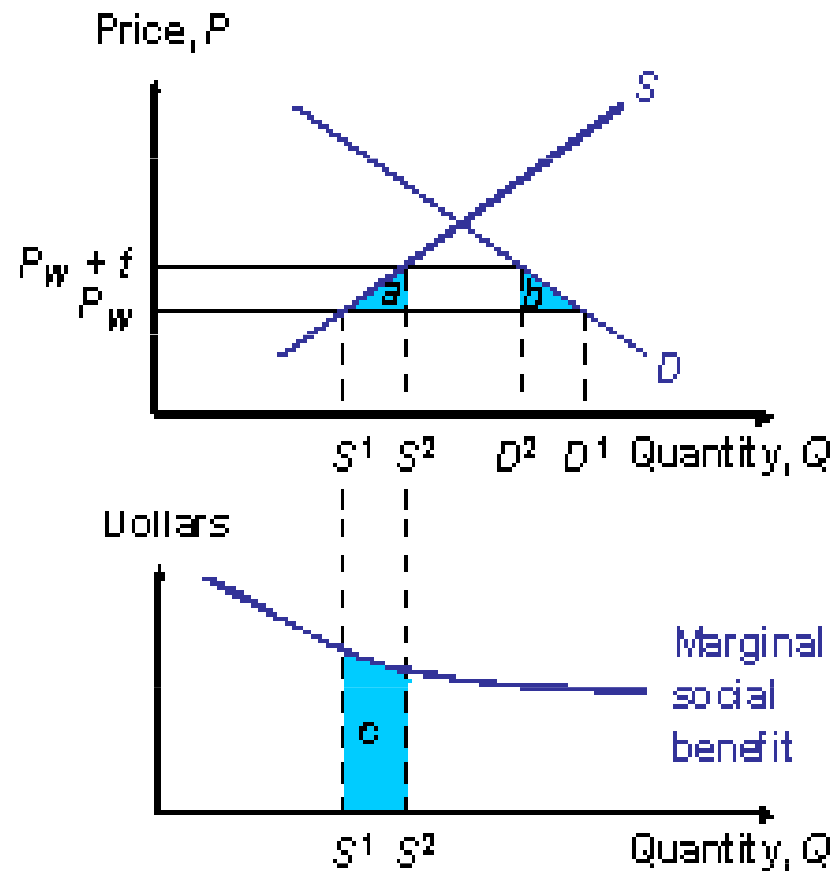
Politické argumenty proti

1. Zlepšení směnných relací
2. Selhání domácího trhu
3. Snížení nezaměstnanosti
4. Léčení deficitů BÚ
5. Podpora klíčových odvětví

Optimální clo

Selhání domácího trhu

Příklady chráněných odvětví

1. zemědělství
2. textilní průmysl
- znaky chráněných odvětví:
 - pracovně intenzivní
 - není nutná vysoká kvalifikace ani investice
 - dobře organizovaní

Mezinárodní vyjednávání

- od 30.let 20. stol.: snižování obchod.bariér
- po WW2: rychlá liberalizace
- důsledky:
 - eliminace obchodních válek
 - narušení vlivu jednotlivých národních zájmových skupin
 - prosazování volného obchodu

Vězňovo dilema

- z teorie her, k pochopení nutnosti koordinace obchodních politik

USA \ JAP	svobodný obchod	protekcionismus
svobodný obchod	10, 10	-10, 20
protekcionismus	20, -10	-5, -5

GATT

- po WW2: jednání za účelem vzniku mezin.obchod.org. (ITO =International Trade Organization)
- problémy → 1947: „dočasná“ obchodní pravidla = smlouva GATT (na 48 let)
- GATT = General Agreement on Tariffs and Trade
- ITO nikdy nevznikla

Uruguayaské kolo (1986-1994)

- výsledný dokument: 1994 (Marrákeš)
- přínosy Uruguayaského kola: obchod. liberalizace + vznik WTO

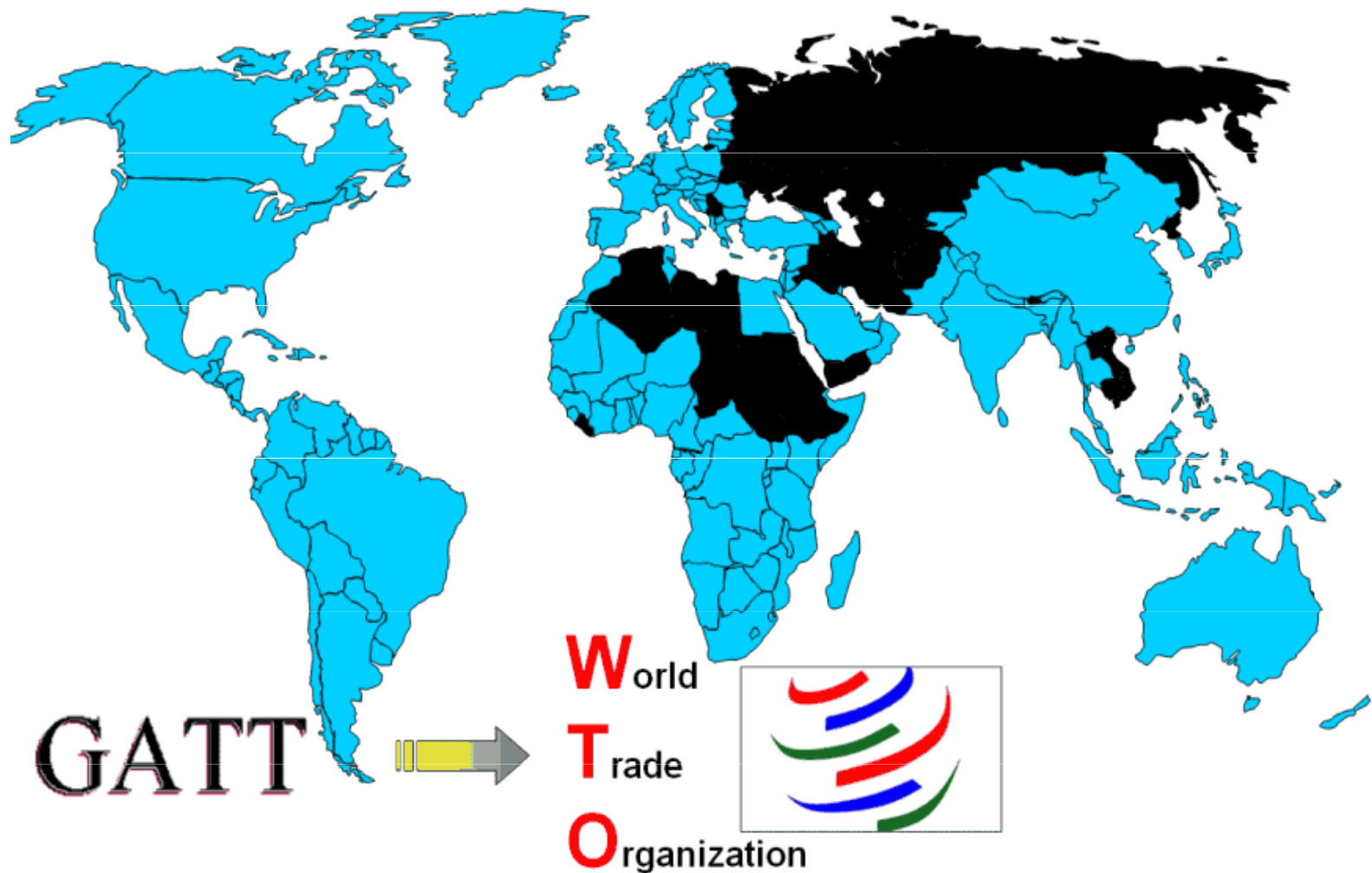
Rozdíly	GATT	X	WTO:
	provizorní smlouva		plně funkční organizace
	jen zboží		+ služby (GATS = General Agreement on Trade in Services) + duševní vlastnictví (TRIPS = Trade-Related Aspects of Intellectual Property)
	zdlouhavé, neúčinné řešení sporů		formální, účinné řešení sporů

WTO

= World Trade Organization

- vznik: 1.1. 1995
- pravidla GATTu součástí pravidel WTO
- proces „vázání“
- omezování celních i necelních bariér obchodu
- vyjednávání v kolech

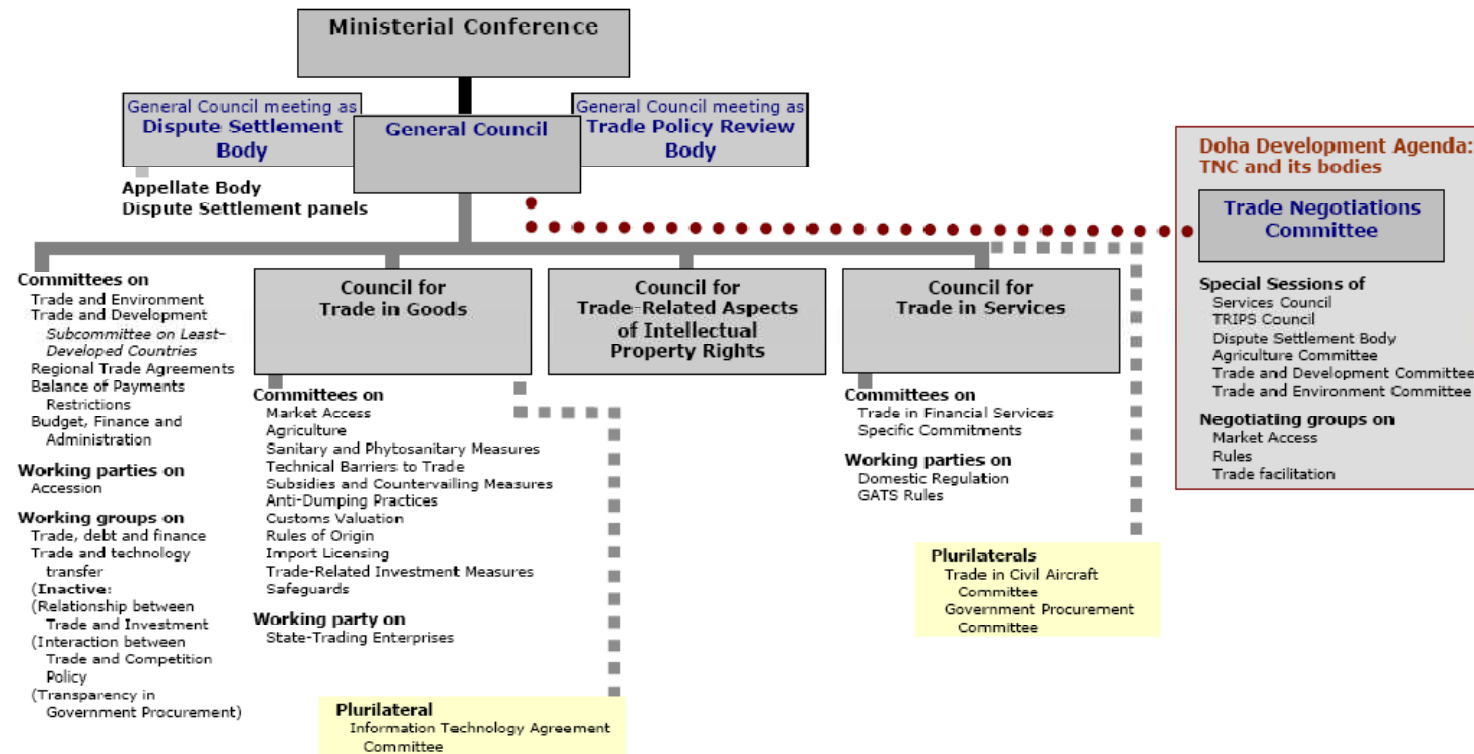
Členové WTO

Organizační struktura WTO

WTO structure

All WTO members may participate in all councils, committees, etc, except Appellate Body, Dispute Settlement panels, and plurilateral committees.

Key

- Reporting to General Council (or a subsidiary)
- - - Reporting to Dispute Settlement Body
- ■ ■ ■ ■ Plurilateral committees inform the General Council or Goods Council of their activities, although these agreements are not signed by all WTO members
- ● ● ● ● Trade Negotiations Committee reports to General Council

The General Council also meets as the Trade Policy Review Body and Dispute Settlement Body

Výjimky z pravidla nediskriminace

= preferenční obchodní smlouvy

- GATT povoluje, když nulová cla = zóny volného obchodu, celní unie
- dopady integrace:
 1. tvorba obchodu
 2. odklon obchodu

Spory o obchodní politiku

- 80.léta: nové argumenty pro intervence (high-tech odvětví) → strategické obch. politiky
- 90.léta: vliv nárůstu MO na pracovníky v RZ (standards pro mzdové sazby a pracovní podmínky)

Argumenty pro aktivní obchodní politiku

- řešení tržních selhání:
 - neschopnost firem v high-tech odvětvích zmocnit se příjmů z rozvoje poznatků, které se rozšíří i do jiných odvětví
 - existence monopolního zisku ve vysoce koncentrovaných oligopolních odvětvích

Technologie a externality

- externality = přínosy, které případnou jiným firmám než těm, které je vyprodukovaly
- high-tech odvětví: velkou část zdrojů do zlepšování technologií
- patentová ochrana = slabá ochrana proti imitování nápadů → subvencování
- ALE: obtížná kvantifikovatelnost přínosů inovace

Nedokonalá konkurence

- stanovení pravidel = komu případně dodatečný přínos
- 2 problémy:
 1. nedostatečné informace
 2. riziko zahraniční odvetné akce
- strategické obchod.politiky = „ožebračováním souseda“

Globalizace a pracovní síla

- před 1995: kritika MO zaměřena na dopady na obyvatele vyspělých zemí – problém: vliv IM ze zemí s levnou L na mzdy málo kvalifik. pracovníků ve vyspěl. zemích
- od 90. let: sílí antiglobalizační hnutí – problém: mzdy a pracovní podmínky v RZ
- omyl: nízké mzdy v RZ důsledkem volného obchodu

Reálná mzda a pracovní podmínky

- v RZ: nízké mzdy, ALE jsou na tom lépe, než by byli bez globalizace
- zavedení standardů na výši mezd a pracovní podmínky = nebezpečí protekcionismu
- řešení: monitorování mezd a pracovních podmínek + zpřístupnění výsledků spotřebitelům → ti rozhodnou

■ Konec